

VẬN DỤNG HIỆU QUẢ CHATGPT TRONG GIÁO DỤC: TRIỂN VỌNG, THÁCH THỨC VÀ GIẢI PHÁP

Trần Đức Dũng

Nguyễn Kim Ngân

Trường Đại học Đồng Nai

*Tác giả liên hệ: Trần Đức Dũng – Email: dungtd2000@gmail.com

(Ngày nhận bài: 26/12/2025, ngày nhận bài chỉnh sửa: 10/4/2026, ngày duyệt đăng: 4/6/2026)

TÓM TẮT

ChatGPT ngày nay đã trở nên công cụ phổ biến và hữu ích đối với người học, nhà giáo dục và nhà quản lý, giúp đổi mới phương pháp dạy – học và phương pháp quản lý. ChatGPT hỗ trợ người dùng ở nhiều lĩnh vực khác nhau bằng cách giao tiếp trực tiếp thông qua nhiều loại ngôn ngữ tự nhiên khác nhau, giúp họ tiết kiệm thời gian và công sức. Tuy nhiên, nếu sử dụng sai mục đích ChatGPT có thể gây ra nhiều rắc rối, phá vỡ những chuẩn mực đạo đức và pháp lý như tính công bằng, tính trung thực, vi phạm bản quyền, đạo văn, tiết lộ thông tin cá nhân và một số hậu quả khác. Để sử dụng hiệu quả và an toàn ChatGPT trong môi trường giáo dục cần phải có sự đồng bộ về chính sách và phương pháp thực hiện, đòi hỏi phải có sự phối hợp chặt chẽ và có ý thức giữa người học, nhà giáo dục, nhà quản lý và các tập đoàn công nghệ phát triển công cụ. Bài nghiên cứu này nhằm mục đích xác định và phân tích những triển vọng và thách thức của việc vận dụng ChatGPT trong môi trường giáo dục ở mọi cấp học (phổ thông, đại học) thông qua việc khảo cứu một cách có hệ thống các bài viết học thuật đã được công bố trong thời gian gần đây, xem xét các giải pháp cần thực hiện để có thể triển khai ChatGPT một cách hiệu quả và an toàn trong môi trường giáo dục.

Từ khóa: ChatGPT; giải pháp; giáo dục; tạo sinh; thách thức; triển vọng

1. Giới thiệu

Trong kỉ nguyên số, công nghệ thông tin đã thâm nhập vào mọi lĩnh vực của đời sống xã hội và có ảnh hưởng sâu rộng đối với mọi hoạt động của con người. Sự bùng nổ của trí tuệ nhân tạo (AI) đã làm thay đổi nhiều khía cạnh giao tiếp xã hội của con người (UNESCO, 2019). Trong lĩnh vực giáo dục, AI đã tạo ra một cuộc cách mạng mang đến nhiều đóng góp tích cực đã được kiểm nghiệm trong nhiều môi trường và ngữ cảnh khác nhau (Abujaber & cộng sự, 2023; Xiao & cộng sự, 2023). Các tổ chức giáo dục ở khắp nơi trên thế giới đã và đang hoạch định lại chính sách, đổi mới chương trình cùng phương pháp giảng dạy để chuẩn bị cho người dạy và người học tiếp nhận và thích nghi với sự hiện diện ngày càng tăng của AI, đảm bảo cho một sự phát triển bền vững của xã hội, đảm bảo tính công bằng, nâng cao chất lượng giáo dục và cải thiện

kết quả học tập, đưa nền giáo dục phát triển lên một tầm cao mới phù hợp với trình độ công nghệ hiện đại. Tuy nhiên, AI cũng có nhiều mặt hạn chế và việc hoạch định một chính sách thích hợp để có thể vận dụng AI một cách hiệu quả, nhằm phát huy những mặt tích cực và hạn chế tác động tiêu cực của nó là một thách thức lớn mà các nhà giáo dục và các tổ chức giáo dục hiện nay đang phải đối mặt.

Lĩnh vực AI gần đây nổi lên một xu hướng mới, đó là AI tạo sinh (GenAI), liên quan đến việc sáng tạo nội dung dựa trên mô hình được huấn luyện với khối lượng dữ liệu lớn rút trích từ nhiều nguồn khác nhau (Memarian & Doleck, 2023).

ChatGPT là công cụ AI tạo sinh đầu tiên được công bố bởi công ty OpenAI vào tháng 11 năm 2022 với phiên bản 3.5 hoàn toàn miễn phí và nhanh chóng đạt được hơn một triệu lượt người dùng trong

tuần lễ đầu tiên, trở thành ứng dụng có tốc độ phát triển nhanh nhất từ trước đến nay về số lượng người dùng (Dempere & cộng sự, 2023). ChatGPT-4 (phiên bản thương mại) được công bố vào tháng 3 năm 2023 và có nhiều cải tiến về độ tin cậy, sự sáng tạo, sự thông minh trong tương tác và có thể xử lý các yêu cầu phức tạp hơn nhờ mở rộng ngữ cảnh và tăng đáng kể độ dài của nội dung tương tác. Phiên bản này cũng có khả năng xử lý hình ảnh và được xem như là một công cụ hiệu quả sáng tạo nội dung có chất lượng cao (Mondal & cộng sự, 2023), giúp nhà giáo dục tạo ra các chất liệu học tập một cách dễ dàng và nhanh chóng, tiết kiệm công sức và thời gian. Hiện nay ChatGPT đã phát triển tới phiên bản (thương mại) 5.2 được công bố vào tháng 8 năm 2025 và được kì vọng hoạt động không khác biệt lắm so với con người trong tương lai (Dempere & cộng sự, 2023). Điểm nổi bật của ChatGPT là khả năng tương tác trực tiếp với con người và cho phản hồi tức thời, có khả năng trợ giúp con người giải quyết bài toán trong nhiều lĩnh vực khác nhau.

Tuy nhiên ChatGPT cũng gây ra nhiều tác động tiêu cực, đặt ra những thách thức to lớn cho việc vận dụng ChatGPT vào môi trường giáo dục. Một số thách thức có liên quan đến việc sử dụng công cụ sai mục đích dẫn đến phá vỡ những chuẩn mực đạo đức xã hội và những quy định, tiêu chuẩn trong học thuật (tính trung thực, tính khách quan), một số thách thức khác có liên quan đến vấn đề kỹ thuật (khả năng cập nhật thông tin kịp thời, khả năng bảo mật, mở rộng hệ thống).

Hầu hết các nhà khoa học đều thừa nhận rằng để sử dụng ChatGPT một cách hiệu quả và an toàn trong môi trường giáo dục cần phải có những giải pháp đồng bộ và quy trình thích hợp. Các giải pháp bao gồm ba nhóm chính: (1) Thiết lập các chính sách phù hợp cho quy trình

sử dụng ChatGPT, (2) Khắc phục các rào cản về kỹ thuật và (3) Đào tạo nâng cao khả năng nhận thức và kỹ năng sử dụng công cụ cho người dùng (Rahman & Watanobe, 2023; Sok & Heng, 2024; Dimeli & Kostas, 2025).

ChatGPT và GenAI có thể được sử dụng trực tiếp như một công cụ hỗ trợ giáo dục, hoặc có thể là nền tảng để xây dựng nên các hệ thống thông minh phục vụ cho ngành giáo dục (Holmes & cộng sự, 2019), như hệ thống PAM hỗ trợ dạy toán ở các bậc học phổ thông cơ sở đã được triển khai ở Uruguay từ năm 2013 (Perera & Aboal, 2019), hay như các hệ thống giáo dục được xây dựng dựa trên nền tảng công cụ ChatGPT (hoặc tương tự) như: Khan Academy (<https://vi.khanacademy.org/>), Duolingo Max

(<https://blog.duolingo.com/duolingo-max/>), EduChat (<https://edu.chat/>), GPTutor (<https://gptutor.comp.polyu.edu.hk/>).

Cấu trúc của bài báo bao gồm các phần sau: (1) Giới thiệu chủ đề nghiên cứu và các khái niệm có liên quan, (2) Tóm lược các công trình liên quan, (3) Trình bày phương pháp nghiên cứu, (4) Trình bày kết quả và thảo luận, (5) Trình bày một số kết luận tổng kết bài báo.

2. Tổng quan nghiên cứu

Ảnh hưởng của ChatGPT và GenAI đối với giáo dục đã thu hút sự quan tâm của nhiều học giả ở khắp nơi trên thế giới. Đã có nhiều công trình nghiên cứu được công bố cho thấy vai trò quan trọng của ChatGPT và GenAI đối với giáo dục (Lo, 2023; Mondal & cộng sự, 2023; Dempere & cộng sự, 2023; Opara & cộng sự, 2023; Dimeli & Kostas, 2025; Pokkakillath & Suleri, 2023; Ali, 2024), triển vọng và thách thức (Holmes & cộng sự, 2019; Abujaber & cộng sự, 2023; Memarian & Doleck, 2023; Mhlanga, 2023; Rahman & Watanobe, 2023; Sok & Heng, 2024). Nhiều nghiên

cứ cũng đề xuất các giải pháp giúp vận dụng ChatGPT và GenAI một cách hiệu quả và an toàn trong môi trường giáo dục (Zhu & cộng sự, 2023; Halaweh, 2023; Sok & Heng, 2024).

Ảnh hưởng của ChatGPT và Gen AI được nghiên cứu trong nhiều tình huống khác nhau với ngữ cảnh và môi trường khác nhau ở mọi bậc học (phổ thông, đại học), trong nhiều lĩnh vực, chuyên ngành khác nhau như toán học (Perera & Aboal, 2019), vật lí, y tế (Abujaber & cộng sự, 2023), giáo dục (Cooper, 2023), nghiên cứu khoa học (Rahman & Watanobe, 2023) và các chuyên ngành khác như du lịch, quản trị, kinh tế, hóa học, khoa học dữ liệu. ChatGPT bao quát hầu hết mọi chuyên ngành, đặc biệt là trong lĩnh vực ngôn ngữ học (Kostka & Toncelli, 2023; Xiao & cộng sự, 2023; Dương & cộng sự, 2023).

ChatGPT còn được nghiên cứu chuyên sâu trong nhiều hình thức áp dụng chuyên biệt như cá nhân hóa học tập (Albdrani & Al-Shargabi, 2023; Naznin & cộng sự, 2025), nhập vai trong các trò chơi mô phỏng học tập (Stampfl & cộng sự, 2024), thiết kế bài giảng và tư duy phản biện (van den Berg & du Plessis, 2023).

Mục đích của các công trình nghiên cứu là tìm ra các giải pháp vận dụng hiệu quả ChatGPT trong môi trường giáo dục, phát huy mặt tích cực và kiểm soát những tác động tiêu cực có thể phát sinh, từ đó giúp nâng cao chất lượng giáo dục và tạo ra một môi trường xã hội phát triển bền vững.

Các đặc trưng chủ yếu liên quan đến triển vọng, thách thức và giải pháp của một số công trình nghiên cứu tiêu biểu được trình bày tóm tắt trong bảng 1.

Bảng 1: Bảng so sánh các đặc trưng chủ yếu của một số công trình nghiên cứu tiêu biểu

Tác giả/Năm	Bối cảnh	Đặc trưng	
		Ưu điểm	Hạn chế
Lo & cộng sự (2023)	• Giáo dục	• Nêu rõ khả năng ứng dụng thực tiễn của ChatGPT trong lĩnh vực giáo dục ở nhiều ngành nghề khác nhau • Nêu rõ triển vọng, thách thức và đề xuất giải pháp	• Chỉ nghiên cứu ở bậc đại học
Opara & cộng sự (2023)	• Giáo dục • Nghiên cứu	• Nêu rõ triển vọng và thách thức của ChatGPT đối với giáo dục và nghiên cứu • Đề xuất giải pháp	• Chưa nêu những thách thức về pháp lí, đạo đức • Không xác định rõ bậc học
Dimeli & Kostas (2025); Ali & cộng sự (2024); Sok & Heng (2024)	• Giáo dục	• Nghiên cứu toàn diện ở nhiều cấp học (phổ thông, đại học), nhiều lĩnh vực, nhiều khu vực địa lí khác nhau • Nêu rõ triển vọng, thách thức và đề xuất giải pháp	• Chưa nghiên cứu thực trạng ở các khu vực kém phát triển • Phân tích ở bậc phổ thông còn hạn chế

Tác giả/Năm	Bối cảnh	Đặc trưng	
		Ưu điểm	Hạn chế
Abujaber & cộng sự (2023); Memarian & Doleck (2023)	• Giáo dục	- Tính chuyên biệt cao, tập trung phân tích ưu, nhược điểm và khả năng áp dụng ChatGPT trong ngành điều dưỡng và y tế - Nêu rõ triển vọng, thách thức và đề xuất giải pháp	- Chỉ tập trung trong một lĩnh vực hẹp, không xác định rõ bậc học - Chưa đề cập đến thực trạng ở những khu vực kém phát triển
AlAli & Wardat (2024)	- Giáo dục - Nghiên cứu	- Tập trung vào lĩnh vực khoa học máy tính (lập trình) - Bài viết cung cấp số liệu khảo sát thực tế - Nêu rõ triển vọng, thách thức và đề xuất giải pháp	- Chỉ nghiên cứu ở bậc đại học - Giải pháp khó áp dụng đối với các cơ sở giáo dục có ngân sách hạn hẹp
Zhu & cộng sự (2023)	• Giáo dục	- Kết hợp chặt chẽ giữa lí luận và thực tiễn, giữa công nghệ và giáo dục - Nêu rõ triển vọng, thách thức và đề xuất giải pháp	- Chỉ nghiên cứu ở bậc đại học - Giải pháp khó áp dụng cho những sinh viên chưa có nền tảng kiến thức về ChatGPT
Kostka & Toncelli (2023); Xiao & cộng sự (2023)	• Giáo dục	- Tập trung vào lĩnh vực ngôn ngữ (tiếng Anh) - Hướng dẫn thực hành cụ thể thông qua các ví dụ - Nêu rõ triển vọng, thách thức và đề xuất giải pháp	- Chỉ nghiên cứu ở bậc đại học - Chủ yếu tập trung ở góc nhìn của giảng viên, thiếu nghiên cứu về phản hồi thực tế của sinh viên
Duong & cộng sự (2023)	• Giáo dục	- Phân tích chi tiết điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội và thách thức - Đề xuất giải pháp	- Chỉ nghiên cứu ở bậc đại học - Chưa phân tích kĩ về điều kiện áp dụng ở địa phương (Việt Nam)
Albdrani & Al-Shargabi (2023)	• Giáo dục	- Nghiên cứu chuyên sâu ở lĩnh vực học sâu (deep learning) - Phân tích chi tiết về ý tưởng cá nhân hóa học tập - Nêu rõ triển vọng, thách thức và đề xuất giải pháp	- Chỉ nghiên cứu ở bậc đại học - Chưa đề xuất giải pháp giải quyết các vấn đề về thiên kiến và thông tin sai lệch
Stampfl & cộng sự (2024)	• Giáo dục	- Tập trung vào áp dụng ChatGPT trong trò chơi nhập vai - Phân tích được các ưu điểm và tiềm năng ứng dụng đa ngành	Chưa phân tích toàn diện các thách thức, nhất là về khía cạnh đạo đức, pháp lí

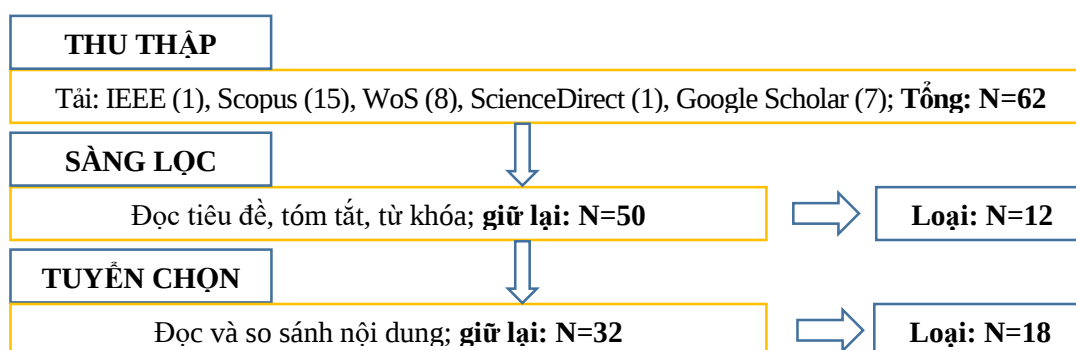
Điểm chung của các công trình nghiên cứu trên là hầu hết đều sử dụng phương pháp khảo cứu tài liệu (systematic literature review), thiếu dữ liệu thực nghiệm mang tính định lượng.

3. Phương pháp nghiên cứu

Trong bài báo này chúng tôi sử dụng phương pháp khảo cứu tài liệu một cách có hệ thống (systematic literature review) như mô tả trong (Mengist & cộng sự, 2020) để phân tích các triển vọng và thách thức của công cụ ChatGPT đối với giáo dục, xem xét các phương pháp cần phải thực hiện để có thể tích hợp ChatGPT vào giáo dục một cách an toàn và hiệu quả dựa vào kết quả phân tích các bài nghiên cứu chọn lọc đã được công bố trên các hệ thống cơ sở dữ liệu khoa học nổi tiếng như WoS (Web of Science, 8 bài), Scopus (15 bài), IEEE Xplore (1 bài), ScienceDirect (1 bài) và Google Scholar (7 bài) trong thời gian gần đây. Các câu truy vấn được sử dụng để tìm kiếm bài viết học thuật bao gồm các nội dung sau: “ChatGPT in education” OR “The Impact of ChatGPT in Education” OR “The Role of ChatGPT in education”, OR “The

Prospects of ChatGPT in education” OR “The Potential of ChatGPT in education” OR “The Challenges of ChatGPT in education”, OR “The Perspectives of ChatGPT in education” OR “The Legal and Ethical Considerations of Using ChatGPT in education” OR “Utilizing ChatGPT effectively in education” OR “ChatGPT in education: Opportunities, Challenges and Strategies”. Chúng tôi chỉ chọn lọc các bài báo được xuất bản trong khoảng thời gian từ năm 2023 đến năm 2025 (ngoại lệ là ba bài báo xuất bản năm 2019 của UNESCO, Holmes, Perera & Aboal, do đề cập sâu rộng đến những vấn đề nền tảng của lĩnh vực trí tuệ nhân tạo) nhằm đảm bảo tính thời sự (kiến thức mới, chưa lỗi thời) của chủ đề nghiên cứu.

Quá trình tìm kiếm và chọn lọc các bài viết học thuật sử dụng cho nghiên cứu được mô tả trong hình 1 bên dưới bao gồm các giai đoạn: thu thập, lược đọc (sàng lọc), so sánh chi tiết và tuyển chọn. Kết quả chọn được 32 bài báo đạt chuẩn để phân tích (thời gian gần đây, có liên quan mật thiết với chủ đề nghiên cứu, không trùng lặp về nội dung).

Hình 1: Quá trình thu thập và chọn lọc các bài viết học thuật

Bài báo tập trung trả lời ba câu hỏi sau: (1) Triển vọng của việc áp dụng công cụ ChatGPT trong môi trường giáo dục là như thế nào?; (2) Những thách thức đối với việc áp dụng ChatGPT trong môi trường giáo dục là gì?; (3) Những giải

pháp nào khả thi để triển khai ChatGPT một cách hiệu quả và an toàn?

4. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

Các kết quả nghiên cứu cho thấy có sự đồng thuận về triển vọng to lớn của việc vận dụng ChatGPT trong môi trường giáo dục, công cụ có thể giúp nâng cao chất lượng giáo dục và kết quả học tập

nếu được sử dụng đúng cách. Những thách thức to lớn mà công cụ tạo ra cũng được các nhà nghiên cứu quan tâm sâu sắc. Một số giải pháp đã được đề xuất và thử nghiệm trong thực tiễn. Hiệu quả của chúng cần được khảo sát kỹ lưỡng, đánh giá và điều chỉnh thường xuyên.

Từ đó, nhóm tác giả trình bày khả năng (bao gồm cả hạn chế) của ChatGPT, vai trò của ChatGPT đối với giáo dục, qua đó giúp người đọc có được nhận thức sâu sắc về triển vọng và thách thức, nhằm tìm kiếm giải pháp khắc phục và nâng cao hiệu quả sử dụng ChatGPT trong thực tiễn.

4.1. Khả năng và hạn chế của ChatGPT

ChatGPT nhanh chóng thu hút được sự quan tâm sâu rộng của nhiều người trên khắp thế giới (Dempere & cộng sự, 2023) nhờ sở hữu những tính năng vượt trội so với các mô hình trí tuệ nhân tạo trước đó (Albadarin & cộng sự, 2024).

4.1.1. Giao tiếp bằng ngôn ngữ tự nhiên

ChatGPT có thể giao tiếp bằng ngôn ngữ tự nhiên, có khả năng nhanh chóng đưa ra các câu trả lời mạch lạc, có hệ thống và giàu thông tin (Lo, 2023). Công cụ cung cấp cho người dùng các dịch vụ thiết yếu như: trả lời câu hỏi, phát triển đối thoại, sáng tạo nội dung. Khả năng tương tác trực tiếp của ChatGPT so với Google chỉ đưa ra liên kết để tham khảo là một tính năng hữu dụng đối với môi trường giáo dục. ChatGPT giống như một gia sư trong khi Google giống như một thư viện sách. Việc truy vết các liên kết theo chỉ dẫn của Google và sàng lọc để có thể có được một tư liệu thích hợp liên quan đến chủ đề nghiên cứu tốn nhiều thời gian và công sức (Opara & cộng sự, 2023).

ChatGPT có khả năng đối thoại với người dùng để có thể đưa ra câu trả lời tốt hơn thay vì ngay lập tức đưa ra câu trả lời vô nghĩa (Mhlanga, 2023; Rahman & Watanobe, 2023). ChatGPT chứng tỏ sự tiến triển vượt bậc trong lĩnh vực xử lý

ngôn ngữ tự nhiên, gần đạt đến trình độ của một chuyên gia (Koubaa & cộng sự, 2023) và có tiềm năng tạo ra một cuộc cách mạng trong tương tác người – máy. Tuy nhiên, câu trả lời của ChatGPT không phải lúc nào cũng chính xác hoặc có liên quan đến chủ đề thảo luận và thông tin có thể đã lỗi thời, lạc hậu.

4.1.2. Hỗ trợ nhiều loại ngôn ngữ

ChatGPT có thể giao tiếp với người dùng thông qua nhiều loại ngôn ngữ khác nhau, do đó có khả năng hỗ trợ về ngôn ngữ (Mhlanga, 2023). Điều này có thể giúp người học ở các nước kém phát triển tiếp cận các nguồn tài nguyên giáo dục chất lượng cao nhờ khả năng dịch thuật tức thời. Khả năng chuyển đổi giữa ngôn ngữ nói và ngôn ngữ viết cũng giúp ChatGPT dễ dàng hỗ trợ cho cả những người khuyết tật (chẳng hạn như người mù hay người điếc), giúp họ có thể tiếp cận với nền giáo dục hiện đại (Mhlanga, 2023; Rahman & Watanobe, 2023).

4.1.3. Hỗ trợ nhiều lĩnh vực

ChatGPT có thể hỗ trợ nhiều lĩnh vực khác nhau với hiệu năng khác nhau (Lo, 2023). ChatGPT đạt kết quả nổi trội trong các lĩnh vực tư duy phản biện và kinh tế. Trong các lĩnh vực luật, y tế, toán học và vật lý công cụ chưa đạt được hiệu năng mong muốn. ChatGPT cho kết quả tốt ở lĩnh vực lập trình (ngoại trừ phương diện kiểm thử và phát hiện lỗi sai) và đã chứng tỏ dẫn đầu hiệu năng trong một số lĩnh vực như viết luận, dịch thuật, hỏi đáp, lập trình (Rahman & Watanobe, 2023).

ChatGPT được sử dụng trong các trường y tế để giảng dạy các nội dung về chẩn đoán lâm sàng (Abujaber & cộng sự, 2023), giúp giải thích các kết quả lâm sàng bằng ngôn ngữ dễ hiểu, hỗ trợ chẩn đoán, cải thiện kết quả điều trị và giảm thiểu chi phí. Trong thương mại ChatGPT giúp nâng cao hiệu quả và gia tăng sự hài lòng của khách hàng (Koubaa, 2023).

4.1.4. Hiệu quả cao, chi phí thấp

ChatGPT dễ dàng tiếp cận, hiệu quả cao và chi phí thấp, mọi người thuộc mọi tầng lớp xã hội với sự khác biệt về điều kiện kinh tế đều có thể sử dụng miễn phí ChatGPT (phiên bản 3.5) ở mọi lúc, mọi nơi (miễn là có kết nối Internet). Điều này giúp họ dễ dàng tiếp cận với nền giáo dục hiện đại và giúp thu hẹp cách biệt về tri thức trong xã hội (David Mhlanga, 2023). Đặc biệt ở các nước kém phát triển việc sử dụng ChatGPT là một phương pháp hiệu quả và kinh tế (Opara & cộng sự, 2023). Khả năng phản hồi tức thời của ChatGPT giúp người dùng tiết kiệm thời gian và công sức để hoàn thành nhiệm vụ. Tuy nhiên, ở mức độ nâng cao người dùng vẫn phải trả phí khiến cho nhiều người không có khả năng tiếp cận, đặc biệt là ở các nước đang hoặc kém phát triển, tạo ra thách thức về tính công bằng trong xã hội.

4.2. Vai trò của ChatGPT

ChatGPT có vai trò khác nhau đối với các đối tượng ở các bậc học khác nhau (phổ thông, đại học), tùy tình huống sử dụng (Dimeli & Kostas, 2025).

4.2.1. Đối với người học

ChatGPT có khả năng hỗ trợ người học thực hiện hiệu quả nhiều loại công việc khác nhau (Ali & cộng sự, 2024; Duong & cộng sự, 2024), đặc biệt là trong lĩnh vực ngôn ngữ học (Memarian & Doleck, 2023). ChatGPT giúp học sinh phổ thông hiểu các định nghĩa, khái niệm, tìm ý tưởng viết luận, hướng dẫn giải bài tập về nhà, chỉ dẫn nguồn tài liệu tham khảo (Dimeli & Kostas, 2025). ChatGPT hỗ trợ sinh viên học tập nhiều chuyên ngành khác nhau, giúp họ hiểu rõ các khái niệm của toán học, khoa học dữ liệu, giải các bài toán hóa học cần khả năng ghi nhớ, trợ giúp phát sinh mã nguồn, kiểm thử và sửa lỗi sai cho nhiều loại ngôn ngữ lập trình khác nhau.

ChatGPT cung cấp phản hồi tức thời, giúp người học làm bài tập, sửa lỗi

sai, đánh giá kết quả, do đó giúp nâng cao khả năng tự học và rèn luyện. ChatGPT còn có khả năng giúp người nhút nhát tự tin hơn trong học tập do không phải chịu áp lực như khi tham gia trực tiếp lớp học ở trường (Lo, 2023).

4.2.2. Đối với nhà giáo dục, nhà quản lý

ChatGPT có thể hỗ trợ nhà giáo dục trong việc thực hiện những công việc thường nhật một cách hiệu quả, giúp tiết kiệm thời gian và công sức để họ có thể tập trung vào việc suy nghĩ sáng tạo, xây dựng mối quan hệ và môi trường tích cực ở lớp học, từng bước nâng cao chất lượng giảng dạy (Opara & cộng sự, 2023; Dimeli & Kostas, 2025). Để đạt được hiệu quả cao trong giảng dạy nhà giáo dục không chỉ cung cấp các chất liệu học thuật cần thiết cho người học mà còn phải có khả năng khơi gợi trí tò mò, truyền động lực và sự phấn khích cho người học thông qua các hoạt động học tập có tính sáng tạo (Zhu & cộng sự, 2023).

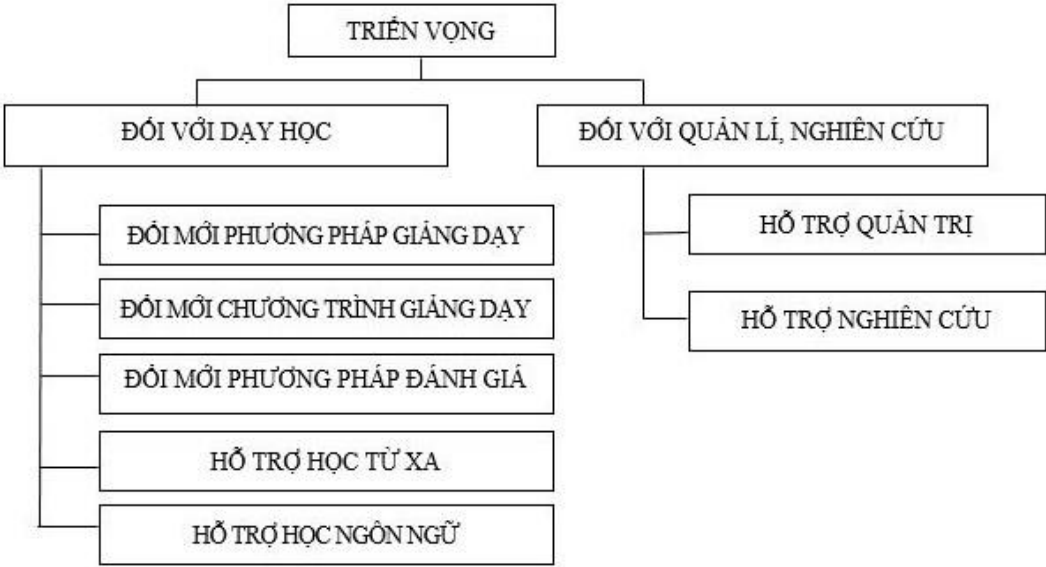
Nhà giáo dục có thể sử dụng ChatGPT để thiết kế bài giảng, ra bài tập thực hành hay bài tập kiểm tra lý thuyết dưới nhiều hình thức khác nhau như câu đố, câu hỏi trắc nghiệm, xây dựng các tiêu chí đánh giá kết quả học tập của người học, giải đáp nhanh thắc mắc, chỉ dẫn nguồn tài liệu tham khảo, điều chỉnh lộ trình học tập phù hợp đặc điểm, sở thích và tính cách của mỗi cá nhân giúp họ nâng cao kết quả học tập (Rahman & Watanobe, 2023). ChatGPT giúp nhà giáo dục trong việc lập kế hoạch, đề xuất ý tưởng và cấu trúc của bài giảng, qua đó kiểm soát được những mảng kiến thức và kỹ năng cần thiết phải đưa vào chương trình (Lo, 2023; van den Berg & du Plessis, 2023), kiểm soát tiến độ giảng dạy để có thể điều chỉnh kịp thời (Garcia-Lopez & cộng sự, 2025), giúp phác thảo kế hoạch cho các buổi hội thảo chuyên đề hay tạo ra các bài học thực hành giúp người học vận dụng tri thức vào thực tiễn (Memarian & Doleck, 2023).

ChatGPT còn hỗ trợ nhà giáo dục trong công tác nghiên cứu khoa học dưới nhiều hình thức: hỗ trợ tìm chủ đề, tìm ý tưởng, cung cấp tài liệu, hỗ trợ viết bài, hỗ trợ phản biện, tóm tắt bài báo. Tuy nhiên trong nhiều trường hợp ChatGPT được phát hiện trích dẫn sai nguồn, hoặc trích dẫn đến các bài báo không có thực (Cooper, 2023).

ChatGPT còn được dùng trong công tác quản lí, phân tích dữ liệu, hỏi đáp tự động và cả trong công tác tuyển sinh (gây nhiều tranh cãi).

4.3. *Triển vọng của ChatGPT*

Ngày nay ChatGPT đã trở thành công cụ thiết yếu đối với giáo dục. ChatGPT có khả năng làm thay đổi phương thức dạy – học truyền thống, tạo ra nhiều giá trị mới và mang đến những triển vọng to lớn cho ngành giáo dục. Tuy nhiên ChatGPT cũng tạo ra nhiều thách thức, và hiệu quả thực sự của nó còn tùy thuộc vào cách thức sử dụng (van den Berg & du Plessis, 2023). Triển vọng của ChatGPT đối với giáo dục được mô tả tóm tắt trong hình 2.

Hình 2: Triển vọng của ChatGPT đối với giáo dục

4.3.1. *Đổi mới phương pháp dạy – học*

ChatGPT có thể hỗ trợ nhà giáo dục đổi mới phương pháp giảng dạy thông qua nhiều phương pháp thực hành sự phạm khác nhau nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy và kết quả học tập cho người học (Sok & Heng, 2024).

Khả năng sáng tạo nội dung và phản hồi tức thời hỗ trợ nhà giáo dục thiết kế các hoạt động học tập trên lớp nhằm tạo ra một môi trường học tập sôi động và tích cực, giúp người học gia tăng sự phấn khích và mức độ tập trung. Cách học này giúp người học phát triển tư duy, khả năng giải quyết vấn đề, kỹ năng giao tiếp và phối hợp làm việc nhóm

(Montenegro-Rueda và cộng sự, 2023; Rahman & Watanobe, 2023). Nhà giáo chỉ đóng vai trò người điều hướng.

ChatGPT đã giúp làm phong phú những trải nghiệm dạy – học bằng cách hỗ trợ nhiều phương thức học tập khác nhau như kiểu học tập thích nghi (tự điều chỉnh) và kiểu học tập cá nhân hóa: dựa vào sở thích, thói quen, hiệu suất và trình độ của mỗi người mà có sự điều chỉnh thích ứng để đạt được sự tiến bộ cần thiết (Pokkakillath & Suleri, 2023; Albdarani & Al-Shargabi, 2023; Albadarin & cộng sự, 2024). Việc kết hợp ChatGPT với mô hình 5E (Engage, Explore, Explain, Elaborate và Evaluate) giúp cho người

học có khả năng hiểu bài tốt hơn và nhớ bài lâu hơn (Albdrani & Al-Shargabi, 2023). Kết quả tương tự cũng được tìm thấy trong lĩnh vực AI (Naznin & cộng sự, 2025) áp dụng cho hai nhóm sinh viên: khi kiến thức vượt quá mức độ cơ bản thì nhóm sử dụng ChatGPT có kết quả học tập tốt hơn so với nhóm sử dụng phương pháp truyền thống nhờ khả năng điều chỉnh lộ trình học tập thích hợp với mỗi cá nhân.

4.3.2. *Đổi mới chương trình giảng dạy*

Đổi mới chương trình giảng dạy giúp nâng cao kết quả học tập của người học và tạo ra những trải nghiệm học tập tích cực. Các công cụ học tập kỹ thuật số đã giúp cho việc tiếp cận giáo dục được mở rộng dễ dàng trên phạm vi toàn thế giới và khả năng điều chỉnh thích ứng với nhu cầu học tập cá nhân của từng người, mang đến những lợi ích to lớn cho nền giáo dục hiện đại (UNESCO, 2019).

Các chương trình giảng dạy hiện đại cần phải tính đến sự hỗ trợ hiệu quả của nền công nghệ số, đặc biệt là công cụ ChatGPT. Chương trình cần phải có sự đổi mới toàn diện cả về nội dung lẫn hình thức, bổ sung những nội dung nhằm nâng cao hiểu biết về nền tảng công nghệ số, cách sử dụng hiệu quả công cụ, đồng thời phải kết hợp chặt chẽ với đổi mới phương pháp giảng dạy, tận dụng và phát huy tối đa giá trị của các công cụ mà nền công nghệ hiện đại có thể cung cấp.

Hiện nay một phương pháp học tập sáng tạo thông qua các trò chơi mô phỏng đang thu hút sự quan tâm của nhiều người (Garcia-Lopez & cộng sự, 2025). Kinh nghiệm thực tiễn chứng tỏ rằng chỉ khi nhập vai thì người học mới thực sự phát huy cao độ khả năng sẵn có để giải quyết các vấn đề phát sinh. Kết quả triển khai thử nghiệm trong chương trình mô phỏng hoạt động kinh doanh (Stampfl & cộng sự, 2024) đã chứng tỏ

phương pháp này giúp phát sinh cảm hứng và động lực học tập cho người học, tạo điều kiện để áp dụng lý thuyết vào thực tiễn nhằm nâng cao khả năng tư duy, kỹ năng giải quyết vấn đề và kỹ năng giao tiếp xã hội của người học.

4.3.3. *Đổi mới phương pháp đánh giá*

ChatGPT có khả năng hỗ trợ nhà giáo dục thiết lập nhiều phương thức đánh giá kết quả học tập một cách tự động, giúp tiết kiệm thời gian và công sức và tăng tính khách quan. Kết quả đánh giá thông qua nhiều hoạt động đa dạng như kiểm tra lý thuyết, trải nghiệm thực hành, thực hiện dự án giúp người học từng bước đạt được các mục tiêu học tập đã đề ra (Sok & Heng, 2024). Khả năng tự động chấm điểm, đánh giá kết quả và cho phản hồi tức thời về hoạt động học tập của người học giúp nhà giáo dục nắm bắt tình hình kịp thời để có điều chỉnh thích ứng với thực tiễn.

4.3.4. *Hỗ trợ học từ xa*

ChatGPT có thể được tích hợp trong các hệ thống thông minh hỗ trợ người học trong quá trình học tập, có khả năng phản hồi tức thời mọi truy vấn của người học với các mức độ khó dễ khác nhau và ở mọi lúc, mọi nơi (Albadarin & cộng sự, 2024). Điều này rất hữu dụng đối với quá trình tự học của người học. Tuy nhiên, câu trả lời không phải lúc nào cũng chính xác hay như mong đợi mà phụ thuộc vào một số yếu tố như cách đặt câu hỏi, độ phức tạp của chủ đề, mức độ liên quan của chủ đề tới dữ liệu huấn luyện thực tế.

ChatGPT có khả năng giúp người học hoàn thành bài tập về nhà và đồ án bằng cách cung cấp các tài liệu tham khảo và các gợi ý, hướng dẫn từng bước cách thực hiện nhiệm vụ được giao một cách liên tục và đều đặn, không bị giới hạn về không gian và thời gian. Công cụ còn có khả năng giúp người học giảm bớt lo âu và áp lực, khơi gợi sự hưng phấn,

tự tin và giúp tăng cường khả năng tự học ngoài thời gian tham gia lớp học ở trường (Sok & Heng, 2024).

4.3.5. Hỗ trợ học ngôn ngữ

Hỗ trợ học ngôn ngữ là một trong những khả năng được khai thác nhiều nhất của ChatGPT (Dimeli & Kostas, 2025) trong nhiều tình huống, ngữ cảnh khác nhau, với nhiều hoạt động phong phú như: hỏi đáp thông qua đàm thoại, giải thích từ ngữ hay khái niệm thông qua các ví dụ minh họa, đề xuất bài tập thực hành, gợi ý về ý tưởng hay chủ đề thảo luận, hướng dẫn, cung cấp lời giải, gợi ý tưởng viết luận, phân tích, đánh giá và sửa lỗi sai của bài viết (Albadarin & cộng sự, 2024), giúp người học từng bước hoàn thiện kỹ năng ngôn ngữ. ChatGPT cũng giúp người học chuyển đổi qua lại dễ dàng giữa bản ngữ và ngoại ngữ, giúp cho việc tiếp cận hay truyền đạt thông tin được mở rộng tối đa, hạn chế rào cản về ngôn ngữ. ChatGPT còn có khả năng hỗ trợ làm thơ, viết truyện (Kostka & Toncelli, 2023), tạo ảnh đồ họa theo yêu cầu của người dùng.

4.3.6. Hỗ trợ quản trị và tăng cường hiệu suất

ChatGPT còn là công cụ hiệu quả trong quản trị giáo dục, giúp giảm thiểu khối lượng công việc của các nhà quản lý giáo dục. ChatGPT có khả năng giúp sàng lọc và tuyển chọn thí sinh trúng tuyển dựa vào đơn xin nhập học, lý lịch cá nhân, bảng điểm, luận điểm cá nhân của người nộp đơn và giúp ban tuyển sinh đưa ra các quyết định hợp lý, có cơ sở khoa học (Sok & Heng, 2024). Tuy nhiên, quá trình tuyển chọn như vậy tồn tại nhiều rủi ro có thể ảnh hưởng đến tính công bằng và tính minh bạch, liên quan đến giải thuật và dữ liệu huấn luyện, do đó cần có sự giám sát và can thiệp của con người trong quá trình này.

ChatGPT còn hỗ trợ tự động hóa nhiều loại công việc khác nhau như tự động trả lời các câu hỏi thường gặp, cung

cấp biểu mẫu theo quy định, tóm tắt nội dung thư điện tử (Sok & Heng, 2024), đối thoại với người học giúp giải đáp thắc mắc liên quan đến học vụ và hành chính.

ChatGPT hỗ trợ các nhà quản lý giáo dục thúc đẩy sự mở rộng giáo dục, cung cấp nguồn tài nguyên học thuật phong phú và đa dạng, phân phối tài nguyên dễ dàng, cung cấp dịch vụ tốt hơn đáp ứng nhu cầu học tập của người học (Montenegro-Rueda & cộng sự, 2023).

4.3.7. Hỗ trợ nghiên cứu và phát triển

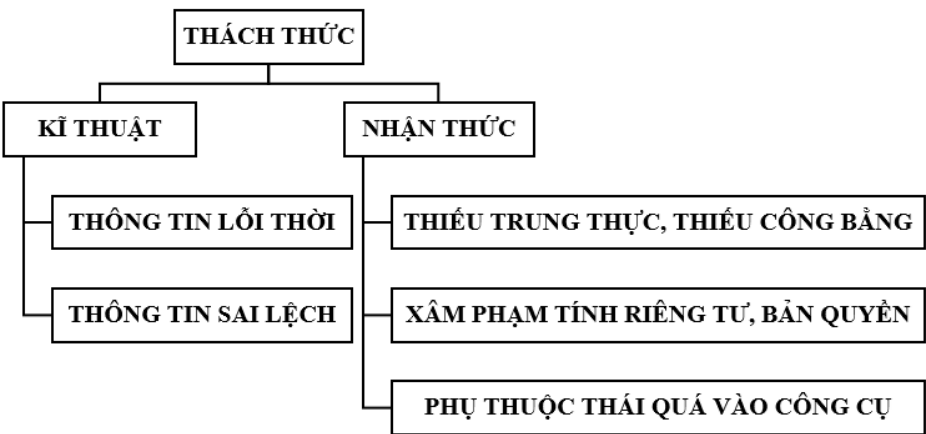
ChatGPT có thể hỗ trợ đắc lực cho nghiên cứu và phát triển ở nhiều phương diện khác nhau như gợi ý chủ đề nghiên cứu, giúp phát sinh ý tưởng mới, hỗ trợ viết báo cáo theo từng loại chủ đề, trích dẫn nguồn, tóm tắt nội dung bài báo khoa học, phân tích những thiếu sót trong các công trình nghiên cứu đã được công bố nhằm giúp phát hiện khoảng trống cần bổ sung (Halaweh, 2023; Pokkakillath & Suleri, 2023; Dimeli & Kostas, 2025). ChatGPT còn hỗ trợ đắc lực về phương diện ngôn ngữ, điều này đặc biệt hữu ích cho các đối tượng người học sử dụng ngoại ngữ để viết bài nghiên cứu, giúp giảm thiểu rào cản về ngôn ngữ, đem lại sự bình đẳng cho mọi người ở các khu vực khác nhau trên thế giới.

4.4. Thách thức khi vận dụng ChatGPT trong môi trường giáo dục

ChatGPT có nhiều ưu điểm vượt trội nhưng cũng có những tác dụng tiêu cực, đặt ra nhiều thách thức cho các nhà giáo dục (Sok & Heng, 2024). Các thách thức liên quan đến nhiều phương diện khác nhau và ảnh hưởng đến nhiều đối tượng khác nhau: (1) Các thách thức liên quan đến hạn chế kỹ thuật (Sok & Heng, 2024): câu trả lời không chính xác hay không liên quan đến chủ đề đang thảo luận, sự thiên vị trong đánh giá có liên quan đến giải thuật học và dữ liệu huấn luyện hay phương pháp hoạt động và vận hành của hệ thống chưa được lý giải rõ ràng (Albdrani & Al-Shargabi, 2023), do

đó kết quả nhận được chưa có cơ sở khoa học vững chắc; (2) Các thách thức liên quan đến nhận thức, sử dụng công cụ sai mục đích có thể gây ảnh hưởng đến sự toàn vẹn của các nguyên tắc về học thuật như sự gian lận, giả mạo, đạo văn. Sự quá tin tưởng và phụ thuộc vào công cụ

cũng có thể khiến cho người học ỷ lại, chây lười, gây ảnh hưởng nghiêm trọng đến quá trình phát triển của bản thân và chất lượng giáo dục. Thách thức của ChatGPT được mô tả tóm tắt như trong hình 3.

Hình 3: Thách thức của ChatGPT đối với giáo dục

Hầu hết các công trình nghiên cứu được khảo sát (32 bài) đều có sự đồng thuận cao về các thách thức to lớn mà ChatGPT đã đặt ra: cập nhật thông tin đòi hỏi phải kịp thời (15,6%, 5 bài), đảm bảo tính trung thực và sự công bằng (75%, 24 bài), bảo vệ tính riêng tư và bản quyền (50%, 16 bài), tránh đưa thông tin sai lệch (59,4%, 19 bài) và tránh tin tưởng, phụ thuộc thái quá vào công cụ (37,5%, 12 bài).

4.4.1. Cập nhật thông tin kịp thời

Trong thời đại bùng nổ của công nghệ thông tin thì việc cập nhật thông tin một cách liên tục, kịp thời và có hệ thống là một thách thức cho bất kỳ mô hình máy học nào (Garcia-Lopez & cộng sự, 2025). Mô hình ChatGPT sử dụng kiến thức đã được đào tạo sẵn, tuy có bổ sung phương pháp học tăng cường cho phép mô hình có thể tự điều chỉnh theo hướng tốt hơn dựa vào phản hồi từ người dùng nhưng tần suất cập nhật thông tin của ChatGPT chưa thể so sánh được với các

hệ thống sẵn có như Google Search hay Microsoft Bing.

Để đáp ứng được yêu cầu này hệ thống cần phải có cấu trúc linh hoạt để có thể dễ dàng mở rộng khi cần thiết và sử dụng một giải thuật tối ưu về thời gian và không gian lưu trữ.

4.4.2. Cung cấp thông tin sai lệch, thiếu chính xác

Cung cấp thông tin một cách chính xác, đầy đủ là một thách thức lớn trong thời đại công nghệ phát triển khi có rất nhiều thông tin sai lệch được đưa lên mạng nhằm mục đích vụ lợi, có thể gây tổn hại cho người dùng. Nhiều trường hợp ChatGPT đưa ra chỉ dẫn sai hoặc trích dẫn nguồn tin không có thực (Sok & Heng, 2024; Dimeli & Kostas, 2025). Trong một số trường hợp ChatGPT còn thực hiện tính toán sai, thiếu khả năng phân tích và biểu diễn dữ liệu dưới dạng hình ảnh theo mô tả, thiếu tin cậy trong công việc cá nhân hóa học tập và thiếu sót trong thiết kế chương trình học theo

yêu cầu của người dùng (Dimeli & Kostas, 2025).

4.4.3. Tính trung thực và sự công bằng

ChatGPT ngày nay đã phát triển tới một mức độ khá tinh vi và trong nhiều trường hợp nội dung do ChatGPT tạo ra không thể phân biệt được với nội dung do con người tạo ra. Do đó, nhiều học sinh đã lạm dụng ChatGPT để thực hiện công việc thay mình như viết bài luận, tạo báo cáo thực hành, giải bài tập về nhà (Sok & Heng, 2024; Dimeli & Kostas, 2025) hay gian lận trong các kì thi trực tuyến được tổ chức qua mạng (Rahman & Watanobe, 2023), nhằm đạt được điểm số cao hơn, dẫn đến sự bất công so với những người khác không sử dụng ChatGPT, ảnh hưởng đến chất lượng giáo dục và uy tín của cơ sở giáo dục.

Sự thiếu công bằng còn thể hiện ở chỗ mọi người không thể tiếp cận các dịch vụ của ChatGPT ở mức độ giống nhau do hoàn cảnh và điều kiện kinh tế – xã hội khác nhau. Giải thuật và sự khác biệt về chất lượng từ những nguồn dữ liệu huấn luyện phong phú và đa dạng trên nhiều nền tảng khác nhau (Garcia-Lopez & cộng sự, 2025), hoặc trong nhiều ngôn ngữ khác nhau (Abujaber & cộng sự, 2023), nếu không được xử lý một cách thỏa đáng cũng có thể gây ra sự thiên vị trong hoạt động của ChatGPT, đặc biệt là khi dùng để đánh giá kết quả học tập của người học (Dimeli & Kostas, 2025). Nhiều trường hợp ChatGPT đưa ra phản hồi không thể lý giải minh bạch, có thể làm suy giảm niềm tin của người dùng.

Sự thiếu trung thực còn xảy ra trong nghiên cứu khoa học, khi người dùng sử dụng nội dung được tạo ra bởi ChatGPT (thường là kết quả nghiên cứu của người khác) trong công trình nghiên cứu của mình mà không có ý định nêu ra sự đóng góp của người khác (Panagopoulou & cộng sự, 2023), do đó vi phạm chuẩn mực đạo đức trong học thuật và trong nghiên cứu khoa học.

4.4.4. Xâm phạm tính riêng tư và vi phạm bản quyền

Trong quá trình hoạt động ChatGPT cần thu thập thông tin cá nhân để có thể thực hiện hiệu quả các dịch vụ cũng như đảm bảo các mục tiêu quan trọng như cá nhân hóa lộ trình học tập (Garcia-Lopez & cộng sự, 2025). Tuy nhiên, điều này có thể dẫn đến những thách thức về mặt pháp lý và chuẩn mực đạo đức. Do đó, ChatGPT được yêu cầu cần phải có khả năng đánh giá và đảm bảo những thông tin quan trọng phải được bảo vệ nghiêm ngặt theo luật định, tránh không để rơi vào tay kẻ xấu có thể gây tổn hại cho người dùng (Sok & Heng, 2024; Dimeli & Kostas, 2025), đặc biệt là những thông tin nhạy cảm về y tế như kết quả khám nghiệm lâm sàng và những thứ tương tự (Abujaber & cộng sự, 2023).

Việc ChatGPT có thể được đào tạo trên các nguồn dữ liệu có bản quyền cũng có thể dẫn tới tình huống ChatGPT tạo ra các nội dung vi phạm bản quyền, do đó gây ảnh hưởng đến người sử dụng (Abujaber & cộng sự, 2023; Dimeli & Kostas, 2025), khiến họ có thể bị xem là vi phạm bản quyền một cách vô thức.

4.4.5. Quá tin tưởng hay phụ thuộc vào công cụ

ChatGPT được cho là đã tạo ra ảo giác hay thực tế ảo đối với người sử dụng, khiến họ cảm thấy đáp ứng của nó quá hoàn hảo, không cần phải tu chỉnh và có thể áp dụng tức thời vào thực tiễn. Thực tế ChatGPT có nhiều thiếu sót do nhiều nguyên nhân khác nhau.

ChatGPT có khả năng trình bày thông tin sai lầm một cách rất thuyết phục (Abujaber & cộng sự, 2023). Người học tin tưởng vào công cụ một cách thái quá có thể dễ dàng giao hết mọi công việc cho ChatGPT thực hiện, do đó có thể đánh mất khả năng tư duy, kĩ năng vận dụng trí não để giải quyết vấn đề, ảnh hưởng đến chất lượng giáo dục và đào tạo (Rahman

& Watanobe, 2023; Sok & Heng, 2024; Dimeli & Kostas, 2025).

ChatGPT có khả năng thay thế con người dẫn đến việc sa thải hàng loạt (Dempere & cộng sự, 2023) khiến tỉ lệ thất nghiệp gia tăng, gây ra nhiều tác động tiêu cực đối với xã hội.

4.5. Giải pháp vận dụng hiệu quả ChatGPT trong môi trường giáo dục

ChatGPT mang đến nhiều thách thức đối với giáo dục. Tuy nhiên, không ai có thể phủ nhận những đóng góp to lớn và vai trò quan trọng của công cụ. Vấn đề là phải tìm kiếm những giải pháp khả thi có thể áp dụng trong thực tiễn, như được trình bày ở phần tiếp theo của bài viết.

4.5.1. Hoạch định chính sách

Đề hạn chế tác động tiêu cực của ChatGPT đối với những tiêu chuẩn giáo dục và những chuẩn mực đạo đức (như tính trung thực, tính công bằng) thì việc xây dựng những chính sách và quy trình tiêu chuẩn để sử dụng ChatGPT sao cho phù hợp với phương hướng phát triển của khoa học kỹ thuật và công nghệ là điều thực sự cần thiết (Sok & Heng, 2024). Chúng ta không thể ngăn cản người học sử dụng ChatGPT cho công việc của mình, nhưng cần thiết phải kiểm tra sự hiểu biết của người học thông qua các phương pháp mà ChatGPT không dễ dàng thực hiện được. Phương pháp đánh giá kết quả học tập của người học cũng phải được thay đổi, chỉnh sửa sao cho phù hợp với sự hiện diện của ChatGPT trong quá trình dạy – học.

Những sách lược về phát triển AI cần phải được thực hiện một cách công khai bởi chính phủ với sự tham gia của nhiều thành phần có liên quan: nhà giáo dục, nhà khoa học và kỹ thuật, các đoàn thể, tổ chức xã hội và phải có sự gắn kết chặt chẽ với các doanh nghiệp tư nhân là những thực thể luôn tiên phong trong việc áp dụng công nghệ (UNESCO, 2019) để tạo ra một chính sách tối ưu.

Halaweh (2023) đã đưa ra một số kiến nghị dựa vào kinh nghiệm cá nhân khi soạn thảo chính sách giúp vận dụng ChatGPT vào môi trường giáo dục: (1) Người dùng phải đánh giá thông tin được cung cấp bởi ChatGPT và cần loại bỏ những thông tin sai lệch hay không liên quan đến chủ đề bàn thảo, kiểm tra và trích dẫn các nguồn tài liệu để không bị xem là đạo văn; (2) Người học phải luôn chuẩn bị kiến thức, sẵn sàng trả lời những câu hỏi được đưa ra bởi nhà giáo để chứng tỏ mình hiểu vấn đề chứ không phải chỉ đơn thuần sao chép; (3) Người học phải chỉnh sửa lại nội dung được đề xuất bởi ChatGPT theo phong cách riêng, nhằm đảm bảo không có quá nhiều sự tương đồng để có thể bị xem là đạo văn; (4) Khi nhà giáo dục nghi ngờ có sự giả mạo (có thể từ phần mềm chuyên dụng), họ cần tiếp xúc với người học và thực hiện những hoạt động đánh giá bổ sung để đưa ra kết luận chính xác.

4.5.2. Phát triển kỹ năng sử dụng ChatGPT cho đội ngũ giảng dạy và người học

Nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm và kỹ năng sử dụng ChatGPT cho đội ngũ giảng dạy và người học là nhu cầu thiết yếu để ChatGPT được sử dụng hiệu quả, đúng cách, đúng mục đích nhằm phát huy tối đa tác dụng và hạn chế tối thiểu rủi ro (Sok & Heng, 2024). Cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa các nhà hoạch định chính sách và đội ngũ phát triển công nghệ để xây dựng nên một chương trình đào tạo đáp ứng các chuẩn mực về đạo đức và học thuật.

4.5.3. Sử dụng công cụ hỗ trợ

Hiện nay, rất khó để phân biệt giữa nội dung do người và do AI tạo ra. Để đảm bảo tính trung thực và tính công bằng trong học thuật cần thiết phải có phần mềm phát hiện nội dung giả mạo hay sao chép kết hợp với các biện pháp bổ sung để kiểm tra mức độ hiểu biết của người học, như yêu cầu giải thích hoặc thực

hành áp dụng kiến thức đã học vào thực tiễn thông qua các tình huống cụ thể.

Việc phát hiện sự giả mạo trong một số trường hợp cũng có thể được thực hiện thủ công bởi con người và thường dựa vào một số yếu tố như tính bất nhất trong ngôn từ, sự rập khuôn, trích dẫn sai, hay nội dung không phù hợp ngữ cảnh (Rahman & Watanobe, 2023).

4.5.4. *Nâng cao vai trò dẫn dắt của đội ngũ giảng dạy*

Vai trò dẫn dắt của đội ngũ nhà giáo có ảnh hưởng lớn đến thái độ học tập của người học. Do đó, nhà giáo cần phải là một hình tượng mẫu mực, sử dụng ChatGPT một cách có trách nhiệm và hợp chuẩn mực đạo đức, qua đó giúp người học nhận thức được cách sử dụng ChatGPT phù hợp với những quy chuẩn đạo đức và có tinh thần trách nhiệm, điều có thể giúp họ trung thực trong học tập và thành công trong nghề nghiệp sau này (Sok & Heng, 2024).

4.5.5. *Áp dụng phương pháp học hỏi và trải nghiệm*

Do không thể xác lập được cách sử dụng ChatGPT như thế nào là tốt nhất đối với từng tình huống cụ thể nên cách tốt nhất có thể thực hiện là thử áp dụng, thu thập kết quả và đánh giá mức độ hiệu quả để từ đó có sự điều chỉnh thích hợp (Sok & Heng, 2024). Nhà giáo dục và người học cần thử nghiệm để nhận thức khả năng và hạn chế của công cụ, thường xuyên đúc kết kinh nghiệm nhằm nâng cao hiệu quả và giảm thiểu rủi ro khi sử dụng công cụ.

5. Kết luận

AI tạo sinh, đặc biệt là ChatGPT đã và đang tạo ra nhiều thay đổi mang tính cách mạng đối với giáo dục, đòi hỏi phải có sự đổi mới trong phương pháp dạy và học. ChatGPT được đánh giá là có tiềm năng to lớn trong việc nâng cao chất lượng giảng dạy và kết quả học tập. Nó giúp nâng cao khả năng tư duy, tính sáng tạo và rèn luyện những kỹ năng cần thiết

như kỹ năng giải quyết vấn đề hay kỹ năng giao tiếp. Tuy nhiên, nó cũng mang đến nhiều thách thức, đặc biệt là các vấn đề xã hội như đảm bảo tính minh bạch, sự công bằng, bảo vệ thông tin cá nhân nhạy cảm, đảm bảo các chuẩn mực đạo đức và các quy tắc, tiêu chuẩn của học thuật.

Vận dụng hiệu quả ChatGPT trong môi trường giáo dục để có thể phát huy tiềm năng to lớn và hạn chế tác động tiêu cực của nó là yêu cầu cấp thiết. Để đạt được mục tiêu này cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa các đối tượng có liên quan: nhà hoạch định chính sách, nhà giáo dục, người học và các tập đoàn công nghệ. ChatGPT cũng mang đến những vấn đề xã hội rất khó giải quyết như vấn đề sa thải nhân viên hàng loạt hay khả năng làm xói mòn kỹ năng của con người do tính ỷ lại, sự chây lười vì quá phụ thuộc vào công cụ.

Cho đến hiện tại các nhà khoa học vẫn đồng thuận với nhau rằng AI tạo sinh (ChatGPT) không thể thay thế cho con người, đặc biệt là trong các nhiệm vụ học thuật trong đó có các hoạt động sáng tạo và mối quan hệ tương tác cá nhân giữa người với người. ChatGPT cũng thiếu những phẩm chất của con người như sự đồng cảm, khả năng suy xét và nhận thức. Nó cũng không thể thay thế cho tấm lòng nhân ái, bao dung của nhà giáo dục. Nó chỉ có thể dùng như một công cụ hỗ trợ hữu ích với sự hiểu biết và thận trọng của người sử dụng nhằm phát huy yếu tố tích cực và hạn chế rủi ro.

Đối với môi trường giáo dục Việt Nam, quá trình tiếp cận AI diễn ra rất nhanh, tác động đến nhiều tầng lớp xã hội. ChatGPT được sử dụng phổ biến trong học tập và trong công việc hàng ngày. Tuy nhiên, theo ý kiến của chuyên gia thì việc áp dụng còn rời rạc và chưa có chiều sâu.

Nhóm tác giả có một vài đề xuất ban đầu đối với quá trình áp dụng ChatGPT tại Trường Đại học Đồng Nai:

(1) Lãnh đạo nhà trường cần soạn thảo, ban hành một số quy chuẩn về việc sử dụng công cụ ChatGPT trong học tập và trong công việc, phù hợp điều kiện của nhà trường.

(2) Sinh viên được giới thiệu và hướng dẫn cách sử dụng ChatGPT, được giáo dục để nhận thức rõ về tiềm năng và hạn chế của ChatGPT và được khuyến

cáo sử dụng công cụ với tinh thần trách nhiệm phù hợp chuẩn mực về đạo đức, pháp lý thông qua các bài giảng trên lớp.

(3) Tăng cường học tập, trao đổi kinh nghiệm sử dụng ChatGPT trong đội ngũ giảng viên thông qua các hội thảo chuyên đề, thảo luận nhóm và hoạt động thực tiễn.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Abujaber, A.A., Abd-alrazaq, A., Al-Qudimat, A.R., Nashwan, A.J. (2023). A Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats (SWOT) Analysis of ChatGPT Integration in Nursing Education: A Narrative Review. *Cureus*, 15(11), e48643.
- AlAli, R., Wardat, Y. (2024). Opportunities and Challenges of Integrating Generative Artificial Intelligence in Education. *International Journal of Religion*, 5(7), 784–793.
- Albdrani, R.N., Al-Shargabi, A.A. (2023). Investigating the Effectiveness of ChatGPT for Providing Personalized Learning Experience: A Case Study. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications*, 14(11), 1208-1213.
- Albadarin, Y., Saqr, M., Pope, N., Tukiainen, M. (2024). A systematic literature review of empirical research on ChatGPT in education. *Discover Education*.
- Ali, D., Fatemi, Y., Boskabadi, E., Nikfar, M., Ugwuoke, J., Ali, H. (2024). ChatGPT in Teaching and Learning: A Systematic Review. *Education Sciences*, 14(6), 1-18.
- Cooper, G. (2023). Examining Science Education in ChatGPT: An Exploratory Study of Generative Artificial Intelligence. *Journal of Science Education and Technology*, (32), 444–452.
- Dempere, J., Modugu, K., Hesham, A., Ramasamy, L.K. (2023). The impact of ChatGPT on higher education. *Front Educ* 8, Article 1206936. <https://doi.org/10.3389/educ.2023.1206936>.
- Dimeli, M., Kostas, A. (2025). The Role of ChatGPT in Education: Applications, Challenges: Insights From a Systematic Review. *Journal of Information Technology Education: Research*, 24, 1–30. <https://doi.org/10.28945/5422>.
- Duong, T. T. M., Can, V. D., Nguyen, V. H. (2024). The use of ChatGPT in teaching and learning: a systematic review through SWOT analysis approach. *Frontiers in Education*, 9, Article 1328769. <https://doi.org/10.3389/educ.2024.1328769>
- Garcia-Lopez, I.M., Gonzalez, C.S., Ramirez-Montoya, M., Molina-Espinosa, J. (2025). Challenges of implementing ChatGPT on education: Systematic literature review. *Int J Educ Res Open* 8, Article 100401. <https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2024.100401>.
- Halaweh, M. (2023). ChatGPT in education: Strategies for responsible implementation. *Contemp. Educ. Technol*, 15, ep421. <https://doi.org/10.30935/cedtech/13036>.
- Holmes, W., Bialik, M., Fadel, C. (2019). *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. Center for Curriculum Redesign.
- Kostka, I., Toncelli, R. (2023). Exploring Applications of ChatGPT to English Language Teaching: Opportunities, Challenges, and Recommendations. *TESL-EJ*, 27(3), n3. <https://doi.org/10.55593/ej.27107int>.

- Koubaa, A., Boulila, W., Ghouti, L., Alzahem, A., Latif, S. (2023). Exploring ChatGPT Capabilities and Limitations: A Survey. *IEEE Access*11, 118698–118721. doi: 10.1109/access.2023.3326474.
- Lo, C.K. (2023). What Is the Impact of ChatGPT on Education? A Rapid Review of the Literature. *Education Sciences*, 13(4), 410. <https://doi.org/10.3390/educsci13040410>.
- Memarian, B., Doleck, T. (2023). ChatGPT in education: Methods, potentials, and limitations. *Computers in Human Behavior: Artificial Humans*, 100022, 1–11.
- Mhlanga D. (2023). ChatGPT in education: exploring opportunities for emerging economies to improve education with ChatGPT. *SSRN J*. doi: 10.2139/ssrn.4355758.
- Mengist, W., Soromessa, T., Legese, G. (2020). Method for conducting systematic literature review and meta-analysis for environmental science research. *MethodsX*, 7, 100777. <https://doi.org/10.1016/j.mex.2019.100777>.
- Mondal, H., Marndi, G., Behera, J.K., Mondal, S. (2023). ChatGPT for Teachers: Practical Examples for Utilizing Artificial Intelligence for Educational Purposes. *Indian Journal of Vascular and Endovascular Surgery*, 10(3), 200–205.
- Montenegro-Rueda, M., Fernandez-Cerero, J., Fernandez-Batanero, J.M., Lospez-Meneses, E. (2023). Impact of the Implementation of ChatGPT in Education: A Systematic Review. *Computers*, 12(8), 153. <https://doi.org/10.3390/computers12080153>.
- Naznin, K., Mahmud, A.A., Nguyen, M.T., Chua, C. (2025). ChatGPT Integration in Higher Education for Personalized Learning, Academic Writing, and Coding Tasks: A Systematic Review. *Computers*, 14(2), 53. <https://doi.org/10.3390/computers14020053>.
- Opara, E., Mfon-Ette Theresa, A., Aduke, T.C. (2023). ChatGPT for teaching, learning and research: prospects and challenges. *Global Academic Journal of Arts Humanity and Social Sciences*, 5(2), 33–40.
- Panagopoulou, F., Parpoula, C., Karpouzis, K. (2023). Legal and ethical considerations regarding the use of ChatGPT in education. arXiv preprint arXiv:2306.10037. 2023. p. 9. Preprint.
- Perera, M., Aboal, D. (2019). The Impact of a Mathematics Computer-Assisted Learning Platform on Students' Mathematics Test Scores. *Maastricht Economic and social Research institute on Innovation and Technology (UNU-MERIT)*. <https://www.merit.unu.edu/publications/wppdf/2019/wp2019-007.pdf>.
- Pokkakillath, S., Suleri, J. (2023). ChatGPT and its impact on education. *Research in Hospitality Management*, 13(1), 31–34.
- Rahman, M.M., Watanobe, Y. (2023). ChatGPT for Education and Research: Opportunities, Threats, and Strategies. *Applied Sciences*, 13(9), 5783. <https://doi.org/10.3390/app13095783>.
- Stampfl, R., Geyer, B., Deissl-O'Meara, M., Ivkic, I. (2024). Revolutionising Role-Playing Games with ChatGPT. *Advances in Artificial Intelligence and Machine Learning*, 4(2), 2244–2257. <https://doi.org/10.54364/AAIML.2024.42129>.
- Sok, S., Heng, K. (2024). Opportunities, challenges, and strategies for using ChatGPT in higher education: A literature review. *Journal of Digital Educational Technology*, 4(1), ep2401. <https://doi.org/10.30935/jdet/14027>.

- UNESCO. (2019). *Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities for Sustainable Development*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- van den Berg, G., du Plessis, E. (2023). ChatGPT and generative AI: Possibilities for its contribution to lesson planning, critical thinking and openness in teacher education. *Education Sciences*, 13(10). <https://doi.org/10.3390/educsci13100998>.
- Xiao, C., Xu, S.X., Zhang, K., Wang, Y., Xia, L. (2023). Evaluating Reading Comprehension Exercises Generated by LLMs: A Showcase of ChatGPT in Education Applications. In *Proceedings of the 18th Workshop on Innovative Use of NLP for Building Educational Applications (BEA 2023)*, pp. 610–625.
- Zhu, C., Luo, J., Li, T., Wang, M. (2023). How to harness the potential of ChatGPT in education? *Knowledge Management & E-Learning*, 15(2), 133–152. <https://doi.org/10.34105/j.kmel.2023.15.008>.

UTILIZING CHATGPT IN EDUCATION EFFECTIVELY: POTENTIALS, CHALLENGES, AND SOLUTIONS

Tran Duc Dung

Nguyen Kim Ngan

Dong Nai University

*Corresponding author: Tran Duc Dung – Email: dungtd2000@gmail.com

(Received: 26/12/2025, Revised: 10/4/2026, Accepted for publication: 4/6/2026)

ABSTRACT

ChatGPT has recently become popular and useful tools for learners, educators and administrators and helped to make changes of learning, teaching and administrative methods. It supports users in many different fields by interacting with them via different natural languages, saving their time and effort. However, if misused, it will cause a lot of trouble and break down moral and legal standards such as fairness, honesty, copyright infringement, plagiarism, privacy and other similar consequences. It is essential to have the synchronization on policies and methods of its implementation between learners, educators, administrators and technological organizations to utilize ChatGPT in the educational environment effectively and safely. This paper aims at examining and analyzing the prospects and challenges of utilization of ChatGPT in the educational environment at all levels from general education to university education via systematically studying recently published papers, and proposing solutions for integrating ChatGPT in the educational environment effectively and safely.

Keywords: ChatGPT; strategies; education; generative; challenges; prospects